134

23.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis 19 Novembris 1722.

M. THOMA-RENATO GASNIER, DOCTORE MEDICO, PRÆSIDE.

An solida agunt ut agantur?

I.

MAXIMA Naturæ potentia, micant ubique & splendent ejusdem miracula, quid tamen reverà sit & in quo consistat sua virtus nondum fuit apertè declaratum. Omnes de eâ non sentiunt pariter. Quænam sit in plantis aut aliis corporibus inanimatis, parvi refert inquirere, nec multi cognoscere. Natura in corporibus animatis est insitus fibrarum motus à fluidorum & solidorum responsu & à partium mechanismo pendens: vis illa premit, dirigit, impellit liquida, non eodem nisûs & velocitatis tenore in omnibus animantibus. Agit diversimodè & singulariter in unoquoque homine, indè sua unicuique est peculiaris temperies, sed dependenter à variâ liquorum crasi, texturâ, mole, quantitate, figurâ, fluiditate, à diversis laboribus, exercitiis, animi affectibus, aëris, loci discrimine, demum & præprimis à puerili institutione. In homine individuo aliquatenus distinguendæ sunt natura & temperies. Cognitu facilior Natura, difficilior temperies. A Naturâ inventio remedii, ejusdem à temperie applicatio. Hinc in hac incertior est Medicus, in illâ certior. Naturæ sufficit solidorum, promiscuique liquidi motus, postulat temperies solidi & liquidi perfectioris consortium. Temperies fructus est externarum impressionum quibuscum homines sunt *tales*, has patitur solidum, fluunt potissimum ab humoribus quorum quælibet virtus à solidis manat & proficiscitur, totaque iisdem redditur.

II.

A Motu solidis impertito, ab illius in cunctis visceribus origine synchronicâ, ab ejusdem in singulis certâ, inæquali, optimè reciprocante quantitate pendet universa animalis œconomia. Corde fortiùs impellit Dura meninx, hæc & illud cæteris partibus moventur vehementiùs. An ideo primùm mota? Num potiùs in motu priùs cognita? Solida priusne fuerunt in motum acta quam fluida? Haud inutilis quæstio, mirum tamen quod nondum fuerit dirempta. Quod neque sensibus detegi, neque judicio probari potest, quod rationi prætereà non repugnat, illud licet supponere. Syderum ortus & occasus regat materia subtilis, ipsi pondus elaterque aëris tribuantur, sui saltem imperii meta sit corpus animale quodcunque. In mineralibus terra conditis, mixtisve, dissolutis, combustis, effervescentia, ebullitio, fermentatio, depuratio, præcipitatio elucescant, in animantibus conspicientur nunquam, nisi titubet aut brevì corruitura sit ipsorum sanitas. Unicuique corporum speciei si non semper dispares effectus, dispar & singularis operationum causa. Villus oscillans corporis animalis rex. Fibræ motum servant diutiùs, communicant citiùs, cur non acceperint priùs? Demonstratur illius suppositi ratio, postulativè æquitas, à summi conditoris cuncti potentiâ, à pari solidorum & fluidorum accipiendi motûs facilitate, à solidorum perenniori motu, ab evidentiori per solida mota sanitatis cognitione, à morborum certiori curatione.

III.

QUIDQUID toti cohæret communique vinculo nectitur illud est pars corporis humani. Vera, & vetusta definitio. An humores indè non erunt partes? Sed sunt functionibus absolutè necessarii, alimentorum conversioni inserviunt, nutritioni prosunt, solida reparant, fibrarum tonum & elaterem servant. Absque aëre nec respiratio fieret, nec sanguis pulmonum subire posset vascularem substantiam; absque humoribus haud vigeret œconomia animalis, ast ut aër non est pulmonis pars, ita nec humores sunt corporis partes. Hi, sunt externa magis intus agentia, cæteris paribus se se rariùs renovantia, intraque canales morantia diutiùs. Totus aër non expiratur, toti etiam non evacuantur humores, aliquod remanet utriusque corollarium. Humores fiunt, assumitur tantùm ipsorum materies, idemne est aër in pulmone qui fuerat haustus? In utero matris feriatur infantis pulmo, fortè etiam feriantur aliarum secretionum organa. Humores saltem in embryone non eadem quantitatis ratione secernuntur, quâ in adulto. Cui bono igitur jecur elaborat bilem, succum suum fundit Pancreas, pluit ex limphaticis ventriculi gastricus humor, saliva manat ex Parotidibus? Horum-ce liquorum maxima virtus. Succum nutritium nec efficiunt nec perficiunt, sed ejusdem circuitum, quantitatem, applicationem moderantur. Si turgeat Catharticorum instar illum eliminant, si ut retineatur majorem fibrarum po-

ſtulet Syſtolem, hanc excitant veluti condimenta villos vellicando. Sed vellicatum vellicante potentius eſt.

IV.

Ex odore, ſapore, coloribus humorum male judicatur neceſſariam eſſe fermentationem. Sunt fermentabilia, nulla fermentata. Evincit ſupremum ſolidorum robur. Medicamenta regit, explicat & cier. Venena movet, patitur, rejicit aut mutat. Imminutum reſtituit motum Gymnaſtice, nunquam reparat omnino perditum. Animi pathemata intendunt eundem, adaugendo tollunt, nunquam largiuntur. Oculis occurrat quidpiam gratiis in fronte decentioribus ornati, non tanget, non alliciet, non percellet, non irritabit organum molle, hebes aut plumbeum. Derivandus in attonitis videtur humor & ad partes à cerebro diſſitas ducendus, cauterio, veſicatoriis determinatur, laxiorem ipſi & faciliorem parant viam cucurbitulæ, fruſtranei Medicorum conatus, ſi ſine auxilio ſupervenerit paralyſis. Si parti ſyderatæ applicentur iſta inſtrumenta, lignum inuritur, ad oleum tunduntur lateres, nulla fit ex arte metaſtaſis: in apoplexiâ quibuſdamque morbis convulſivis à turgidò ſanguine ortis, primo inſultu propinatur Stibium in ventriculo iners eſt, ſiccè ceſpitat. Altera ſuadetur & acrior doſis nequicquam ingurgitatur. Ex tonicâ affectione immobilis eſt ſtomachus, tollitur iſta diſtenſio ſanguinis miſſionis ope, hanc ſæpiſſime excipit optatus otiantis emetici effectus. Acris alvina colluvies ad exitum ſibimet non ſufficit, acriores injiciuntur clyſteres, retinetur nuſquam educenda, niſi diluentium uſu miteſcat erethiſmus, aut venæ ſectione ſanguinis pondus imminuente, nativa inteſtinis reſtituatur periſtaltica oſcillatio. Similis eſt humorum intùs contentorum actio mechanica ac medicamentorum. Quò lenior eſt externorum virtus, eò debet eſſe ſolidorum integra magìs energia. Sic humores utpote mitiores, partibus levigatis, tenuibus, progrediendo activis conſtantes, vegetiorem poſtulant fibrarum elaterem.

V.

Et bene fuit humano generi conſultum, cum ipſi datum eſt intùs aliquod, quo nihil ad ipſius productionem, nutritionem aut quaſlibet alias functiones accederet niſi illius innatæ virtuti ſubditum & obtemperans; ſi aliter factum fuiſſet non naſceretur homo, vel natus moreretur brevì. An tenella embryonis ſtamina, ſpiritûs fœcundantis impetui ſuſtinendo paria ſunt? An tenuiſſima adulti capillamenta acidorum & alkalinorum pugnas ferre poſſunt? An iſta vaſcula ſufficientem campum præbere queunt ſine ſuimet ipſius compagis divulſione ac rupturâ. Sint acida & alkalina necne, inter ſe non dimicant quandiu ſolidorum vibrationi indeſinentique oſcillationi ſubmittuntur. Robur iſtud creatoris proprium & ſingulare munus, molliori vitâ haud debilitandum, nec terendum immodicâ Venere, labore vehementiori, vino malignè

nutriente. At inquient nonnulli inaudita, nova, vulgari Physicorum sententiæ refragantia hìc referuntur. Quid indè? si vera sint. Sentiant aliter quamplurimi, licet & fas est, si sapientiores. Ex iis principiis inconcussa magìs, aucta & conspicua fiet vetus medendi ratio, cur hæc non essent eligenda potius? nec ita ab antiquorum Medicorum opinionibus aliena sunt, non malè consonant si utraque ritè intelligantur, si absque præjudicio conferantur. Jam dudum notum est, sed recenter demonstratum,

Ergo solida agunt ut agantur.

Domini Doctores disputaturi.

M. Joannes-Franciscus Giot.	*M. Petrus-Antonius Lepy.*	*M. Salvator Cusçard.*
M. Franciscus-Antonius Le Dran.	*M. Elias Col de Vilars.*	*M. Claudius du Cerf.*
M. Antonius Le Moine.	*M. Henricus Besnier.*	*M. Claudius Vergne.*

Proponebat Parisiis LUDOVICUS DUVRAC, Rothomagensis, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1722. à sextâ ad meridiem.

Typis J. QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi.